

LEDENADMINISTRATIE
Anne Lamberix
Hekerbeekweg 14
6301 EN Valkenburg aan de Geul
TELEFOON 043 601 40 65
E-MAIL amigodobrasil@home.nl

Deze nieuwsbrief is bedoeld voor de vaste donateurs en belangstellenden van Amigos do Brasil. Ze verschijnt twee maal per jaar. Reacties kunt u sturen naar het hiernaast vermelde adres.

BANKRELATIE
ING
BANKREKENINGNUMMER
6798.64.520
onder vermelding van
Amigos do Brasil

OKTOBER 2008 JAARGANG 11

NIEUWSBRIEF AMIGOS DO BRASIL

NR. 27

Uitnodiging

Onze jaarlijkse Kerstverkoop vindt als vanouds weer plaats op de laatste dinsdag van november. Dit jaar zal dit dus zijn op

**25 november a.s.
van 10.00 – 14.00 uur
in Huize Van der Ploeg,
Broekhem 1 te Valkenburg**

Helaas moeten wij u melden, dat het bestuur van de Wilde Ganzen het besluit heeft genomen voorlopig geen nieuwe aanvragen voor donaties meer in behandeling te nemen. De reden hiervoor is, dat Wilde Ganzen het grote aantal verzoeken om financiële ondersteuning van de vele projecten financieel niet meer kan verwerken. Vooral nog zullen daarom alleen de reeds lopende aanvragen beoordeeld en eventueel toegekend worden. Dit besluit betekent dat ook wij voor onze Kerstverkoop geen beroep meer kunnen doen op de extra ondersteuning van Wilde Ganzen. Wij hopen echter met uw trouwe steun toch weer een mooi bedrag bij elkaar te krijgen ten bate van de projecten in noordoost Brazilië.

Zoals altijd is er weer een grote verscheidenheid aan mooie grote en kleine cadeaus beschikbaar, voor elk wat wils. Wij nodigen u dan ook van harte uit onze Kerstverkoop 2008 te bezoeken.

De koffie staat klaar!

Parkeergelegenheid is ook nu weer beschikbaar op de parkeerplaats van het voormalige Hotel Prinses Juliana.

Uw bezoek wordt bijzonder op prijs gesteld!

Berichten van Rover

Olinda, 29 oktober 2008

Beste Amigos do Brasil,

Deze keer hoef ik geen lang verhaal te schrijven, aangezien de berichten over de projecten in deze nieuwsbrief tot u komen in de vorm van reis-impressies van de hand van René Corten. Gedurende de eerste helft van deze maand oktober hebben wij een reisgezelschap van drie echtparen ontvangen, allemaal op een of andere manier verbonden aan de Amigos do Brasil en de mannen allen lid van de Rotary Maastricht Geuldal. De drie projecten die wij hier in het noordoosten van Brazilië onderhouden met steun van de Amigos do Brasil stonden centraal in het reisprogramma.

Toch wil ik kort bericht doen van ons project in het Grote Huis in Recife. Half juli heeft weer een groep van 52 cursisten na 400 lesuren en 100 studiedagen de cursus computeronderhoud afgesloten. 47 Jongeren hebben het certificaat behaald. Begin februari waren wij met 60 jongeren van start gegaan. Bijna 80% heeft aldus de cursus goed afgesloten. Het was inderdaad een goed gemotiveerde groep. Op 15 oktober hebben wij een reünie georganiseerd om eens te horen hoe iedereen het maakt en wat de eerste resultaten zijn van de vorming in het Grote Huis.

Dit was heel bemoedigend. Eén oud student doet een stage bij een bedrijf, twee hebben een vaste baan weten te krijgen en acht zijn voor zichzelf begonnen en hebben een inkomen verworven met hun activiteiten op het gebied van onderhoud en reparatie van pc's. De grote meerderheid wijdt zich met veel zin aan de studie: doet eindexamen middelbare school, bereidt zich voor op een toelatings-examen voor de universiteit of voor hoger technisch onderwijs. Iedereen wil verder studeren. Vooral het aspect van de sociale en historische vorming, die gedurende de cursus als "cidadania" gegeven wordt, werd benadrukt. Velen kijken kritischer naar de samenleving en zien mogelijkheden om zelf actief deel te nemen aan sociale veranderingsprocessen.

Al met al was het een vrolijke boel, het weerzien, de verhalen, de bonenmaaltijd, hetgeen de docenten, zelf allemaal jonge mensen, studenten van de federale universiteit, en ook de overige medewerkers

van het Grote Huis bevestigde in hun toewijding aan dit project.

Eén probleem blijft echter bestaan. Dat is onze moeilijkheid om de reisvergoeding van de leerlingen van het Grote Huis te betalen. In de vorige brief heb ik er al over geschreven. Gedurende tien maanden moeten wij minstens 1000 euro per maand besteden aan buskaartjes. Dat wil zeggen, wij geven een kleine studiebeurs uit om bij te dragen in de reiskosten van de jongeren. Die reiskosten worden hiermee niet eens volledig gedekt, maar onze bijdrage is onmisbaar.

Cordaid neemt de kosten van docenten en secretariaat voor haar rekening, Wilde Ganzen zorgt samen met Amigos en ook met het Stella Maris college voor een goede infrastructuur, de Amigos betalen de lopende kosten van het Grote Huis. Wij willen een beroep op u doen om behalve die lopende kosten ook garant te willen staan voor de reiskosten. Dat betekent dat wij als Amigos 10.000 euro extra per jaar bij elkaar moeten weten te krijgen.

De kerstverkoop komt er al weer aan. Deze keer met extra veel mooie dingen uit Brazilië, die onze gasten hebben meegenomen naar Nederland. Wij wensen jullie niet alleen een succesvolle kerstverkoop toe maar vooral ook een fijne voorbereiding en gezellig samenzijn op die dag. Vorig jaar hebben Eliana en ik nog eens mee mogen maken, dat het wat je noemt een kerstverbroedering en -verzustering is. Dat klinkt misschien wat oubollig, maar ik zoek naar een vertaling van "confraternização natalina".

Een hele goede Kerst toegewenst!

Eliana en Rover van der Ploeg

Impressies van een indrukwekkende reis

Beelden van Brazilië kregen we uit de verhalen van Agnes en Theo van der Ploeg en andere bezoekers van de Amigos-projecten en uit eerdere nieuwsbrieven. Verhalen over het Grote Huis, over het gehandicaptenproject, over de kinderopvang in Campina Grande. Maar, natuurlijk, onze persoonlijke ervaring is toch weer anders dan de verslagen en de foto's. Verwacht dus in deze Nieuwsbrief geen perfecte update van de projecten van Amigos: daarvoor ben ik te weinig op de hoogte van de details. Geen chronologisch verslag dus maar enkele reisimpressies van drie Nederlandse koppels, Agnes en Theo van der Ploeg, Toek en Frans Bontrup en Marleen en René Corten, die door Rover en Eliana op een innemende manier langs alle projecten, maar ook langs historische plaatsen,

musea en natuurparken werden geleid. Veertien dagen boordevol indrukken.

Starend vanuit de shuttlebus naar de keurige maar saaie groenstroken langs de snelweg tussen de luchthaven Brussel-Zaventem en Valkenburg probeer je stukje bij beetje de ervaringen van de afgelopen twee weken voor jezelf overzichtelijk te maken. Wat natuurlijk dan niet lukt en ook later niet, als je antwoord wil geven op de vraag hoe het daar was en alleen in clichés kunt antwoorden. "Andere wereld, grote contrasten tussen rijk en arm, schokkend te ervaren hoe de Braziliaanse maatschappij die tegenstellingen lijkt te accepteren..." Maar ook: "Levensblijve mensen, een kleurrijk straatbeeld, muziek en plezier en een soort berusting in het onvermijdelijke van het noodlot of vertrouwen in de hand van God".

Wat zou dat meisje met die leuke vlechtjes verteld hebben tegen haar moeder, na afloop van ons bezoek aan het opvanghuis in Campina Grande? Dat er van die witte mensen waren die koekjes hadden meegebracht en die zo vriendelijk lachten en op die kleine stoeltjes gingen zitten? Dat ze allemaal liedjes hadden gezongen met veel welkom erin en tekeningen hadden opgehangen?

Het opvanghuis, misschien is het beter te spreken van een schooltje voor de allerjongsten, is een pareltje! Drie liefdevolle vrouwen werken hier aan de dagopvang van 52 kindertjes tussen 3 en 6. In de klasjes ziet het er keurig uit. Tafeltjes, stoeltjes, platen aan de muur, tekenpapier, spelletjes en puzzels. Wel niet erg veel materiaal maar toch; er is het een en ander en er wordt mee gewerkt. De twee gebouwen zijn gekoppeld door een groot afdak dat veel mogelijkheden geeft. Onlangs is er een keurige wc en douche aangebracht. Bijzonder zoals de gezusters Elza, Penina en Nensa hier liefdevol een broodnodige opvang in stand houden. De peuters en kleuters zien er keurig gewassen uit en hun kleertjes zijn schoon. Even denk je dat deze opvang niet zo veel verschilt van die in vergelijkbare wijken in de Europese hoofdsteden. Tot we aan het einde van de dag met een aantal ouders en kinderen naar huis lopen.

Rover heeft een jongetje op de arm dat als enige van deze grote groep verstandelijk gehandicapt is. De hoofdstraten geven een beeld waaraan we inmiddels al wat gewend zijn: rommelige en kleine, vaak verwaarloosde huisjes. Maar dan slaan we een zijstraatje in en daarna weer een zijstraatje daarvan. Ten slotte nog een dwarsstraatje en dan staan we aan de rand van de wijk, voor hutjes gebouwd met afvalmateriaal als kapotte dakpannen of met muurtjes van leem en oude golfplaten als dak.

Raamopeningen zonder glas. Vlak ervoor stroomt wat donkere blubber in een open riool. Vliegen overal. Hier moeten we één van die prachtkinderen achterlaten. De vuilnisbelt waarop de ouders werken is van hieruit te zien. We hebben een gesprek met een vrouw die ons vertelt die dag nog niets gegeten te hebben en ook niet weet of ze morgen iets zal hebben voor haar en haar zoon. Dankbaar is ze voor onze hulp.

Beduusd lopen we terug naar de straat van het schooltje. Rover en Eliana worden hier en daar herkend en aangesproken. Steeds zijn dat hartelijke gesprekken met veel geknuffel en gelach. In het huis van Nensa, Elza en Penina gaan we ter afronding van dit bezoek, even iets drinken. Heel fijne vrouwen die zelf ook bescheiden wonen en zo ontroerend betrokken zijn bij het lot van de ouders en kinderen uit deze wijk vlakbij de afvalbergen waar de ouders uit welvaartresten nog een bestaan proberen te halen door papier, plastic en hout te verzamelen en te verkopen. Uiteraard smerig en ongezond werk.

Ons redelijk luxe verblijf in een hotel in Olinda geeft bij vlagen ongemak. Het is niet eenvoudig een vakantiegevoel te krijgen bij het beleven van deze uitersten. Omgekeerd geeft het een gevoel van gêne te bedenken dat voor de prijs van een half ontbijt een familie hier een week kan eten.

Een grijs Fiatbusje met geblindeerde ramen is ons vervoermiddel. Rover onze bekwame chauffeur die de kunst verstaat te doceren en tegelijkertijd de links en vooral rechts passerende auto's te ontwijken, fietsers van de ondergang te redden en met een gezellige samba mee te drummen op het dashboard. Wat een verschil met de rijksweg tussen Vilt en Berg! Overal langs onze route door Recife bedrijfjes op het gebied van banden, velgen, veringen, elektronica. Overal teksten op de kleurige gevels, niet alleen uitbundige reclame maar ook opvallende namen, kiesgetallen en portretten van kandidaten voor het burgemeesterschap of voor de gemeenteraad. Want die verkiezingen zijn net die zondag waarop we aankomen.

Met de ene hand wijst Rover op een buurt die hij "redelijk goed" noemt en even later met de andere op een smalle strook grond vlak naast een vervuilde beek die vol staat met tegen elkaar leunende samenraapsels van golfplaten en planken op palen half in het water. We zijn op weg naar Mangueira, naar het gehandicaptenproject.

Hier is Mariangela het stralende middelpunt dat ons verwelkomt.

We kijken in het winkeltje en zien de pc's waar in de middag op gewerkt kan worden. De binnenplaats is een ontmoetingsplaats waar iedereen elkaar hartelijk begroet. Gerlane in de rolstoel, is een van de deelnemers. Ze kan dankzij dit project zorgen voor haar kinderen. Paulinho, een andere rolstoeler, laat ons weten acteur te willen worden. Hij heeft al eens in een film gefigureerd, vertelt hij trots. Er is met het eten op ons gerekend en de kinderen die met de deelnemers mee zijn meegekomen willen graag gefotografeerd worden om meteen daarna op het toestel hun eigen poses te kunnen bewonderen.

In de zon hebben we op dat binnenplaatsje met de deelnemers een bijzonder feestelijke maaltijd. Later in de week zoeken we onder meer Paulinho en Wilson op in hun huis. Paulinho boft dat zijn inmiddels blinde moeder een klein pensioen heeft waardoor hij relatief ruim woont en zelfs huwelijksplannen heeft.... Wilson's situatie zal ons nog lang bezighouden. Hij is natuurlijk bekend uit

eerdere nieuwsbrieven. We zagen hem voor het eerst op de binnenplaats, maar later bezoeken enkelen van ons hem thuis. Een sterke jonge man, inmiddels 31 die al 11 jaar op bed ligt met een dwarslaesie, opgelopen bij een sprong, op de vlucht voor overvallers. Zijn bed ziet er verschrikkelijk uit en zonder incontinentieluiers kan hij de deur niet uit, niet naar de kerk en niet naar het project waar toch altijd wat te beleven is en hij mensen ontmoet die om hem geven. Een beetje leuke dag hangt af van zoiets banaals als luiers. De ouders zijn beiden alcoholist. Een neef komt helpen als hij tijd heeft. Een schrijnende herinnering. Mariangela en haar team met o.a. Domicio die tekenles geeft, zijn ware engelen.

De projecten van Rover en Eliana steken in op verschillende plaatsen in de maatschappij. Is het project in Campina Grande toegespitst op de opvang van de allerjongsten, dat van Manguera op gehandicapten en hun omgeving, in het Grote Huis staat vorming en scholing van kansarme jonge volwassenen centraal. Een prachtig oud en statig huis, heel geschikt voor dit doel, gelegen in een drukke buurt in Recife. We staan plotseling met zijn zessen in een halfopen klaslokaal voor een groep van ca 40 zeer aandachtige studenten van rond de 18. Eliana legt uit wie we zijn en waarom we het Grote Huis bezoeken. Of er vragen aan ons zijn? Natuurlijk. Wat het in Nederland kost om te studeren aan een universiteit, of je daar makkelijk op komt. Wat je gemiddeld verdient in Nederland, of we inderdaad achter een grote dijk wonen. Waarom we dit doen? Maar wij willen ook iets weten. Of er al eens iemand overvallen is. Hoongelach. Diverse vingers gaan omhoog. Een meisje op de eerste rij legt met een lachend gezicht uit, hoe ze een pistool tegen haar hoofd kreeg. Wij zijn verwonderd over de vrolijke manier waarop ze dat vertelt. Reactie: tja, zo is dat hier...

In het Grote Huis krijgen de geselecteerde leerlingen een cursus informatica waarmee ze in deze branche een eerste stap kunnen doen. Voor sommigen is dat eindonderwijs, voor anderen een tijdelijke cursus voordat ze het moeilijke toelatingsexamen voor de universiteit gaan doen. Alle studenten hebben de

middelbare school doorlopen. Lucas (zoon van Rover en Eliana) en zijn vrienden, allemaal afgestudeerd, zijn hier de leraren die een prachtig leerplan hebben samengesteld met enerzijds de computercursus, anderzijds een cursus burgerschapskunde. Dat laatste is indrukwekkend omdat hier de emancipatie van de studenten uitgangspunt is. Ze krijgen iets te horen over scheiding van kerk en staat (wat hier moeilijk ligt), over politiek, seksualiteit, geschiedenis, media. De werkvormen staan keurig in het schema: veel en intensief discussiëren. Iets dat we ook zelf ervaren als we een andere dag een deel van een les van Lucas bijwonen. Plannen zijn er ook hier. Frans krijgt de vraag hoe hier een grote en veilige aanbouw kan worden gerealiseerd. Plotseling staat hij op een wankel trap meters hoog de stevigheid van een zijmuur te controleren. Dat gaat een nieuwe activiteit worden: de uitbreiding van het Grote Huis met een nieuw multifunctioneel lokaal.

Prachtproject! Studenten die uit de omgeving van Recife komen en daarvoor soms uren in de bus zitten. Hier mochten we zelf getuige van zijn. We maakten de tocht mee van een student naar het Grote Huis en filmde die. Een busreis die net zo lang duurde als een treinreis met de intercity van Maastricht naar Den Bosch. Toch hier maar een traject van 25 kilometer, maar om kosten te besparen (35 eurocent) wordt er een inefficiënte combinatie van bussen met overstap gekozen. We zijn ook bij zijn ontbijt: een bord couscous, en horen dat couscous ook 's middags en 's avonds gegeten wordt omdat het goedkoop en toch voedzaam is. Wat we onuitgesproken sterk betwijfelen. De busrit met overstap is een belevens. Eliana reist mee en heeft meteen contact met iedereen om ons heen. Als we tenslotte aankomen in de buurt van het Grote Huis, zijn we twee uur verder. Wrang is het te horen dat soms studenten het geld

niet hebben om de bus te betalen en dan lessen moeten missen of zelfs moeten afhaken. Tijdens een etentje met de leraren, waarvan Lucas het enthousiaste centrum is, raken we onder de indruk van het idealisme dat verschillende gradaties van politieke activiteit kent. Sommigen van de jonge leraren willen op bijna anarchistische manier de maatschappij hervormen, anderen kiezen een gematigder traject. Over en weer wordt er veel gelachen.

Er is enkele dagen later een terugkomdag (zouden we in Nederland zeggen) van de eerste lichter afgestudeerden van enkele jaren geleden. Wat zijn hun ervaringen? Niet iedereen is in de informatica terecht gekomen. Sommigen hebben een baan gevonden. Anderen studeren aan de universiteit. Drie jongens hebben een ICT-bedrijfje opgezet en zouden met een klein krediet in een betere buurt verder willen gaan. Indrukwekkend en, wat ons een gevoel van hoop geeft: met deze jonge mensen is er iets gebeurd dat hun leven zal bepalen. Hier is heel concreet gewerkt aan een betere maatschappij.

Natuurlijk, geld helpt hier om eenvoudige voorzieningen op te zetten. Geld kan zorgen voor de luiers van Wilson en leermiddelen voor de studenten en het tekenpapier voor de peuters van Campina Grande, voor de USB-sticks van de leraren en voor de fundering van het nieuwe lokaal. Zeker. De Kerstverkoop is onontbeerlijk, fondsen kunnen niet gemist worden, sponsoracties zijn hard nodig. Maar het allerbelangrijkste is onze betrokkenheid met de mensen in Brazilië die we in de 'verpakking' van onze materiële hulp een boodschap van hoop geven. Dat mag nooit ophouden.

René Corten

Giften

- Onze hartelijke dank voor een anonieme gift van € 1.000,- die wij onlangs mochten ontvangen.
- Ook dit jaar kan onze Braziliaanse studente Vanessa weer rekenen op de financiële steun van Susan Starren en Adri Zwagerman voor een bedrag van € 500,-. Namens Vanessa: dank jullie wel!
- Veel dank opnieuw aan de St. Het Gebrekkige Kind voor haar zeer welkome donatie van € 2.000,- ten behoeve van het gehandicaptenproject in Mangueira.
- Blij zijn wij ook met de donatie van € 250,- van cementproducent ENCI in Maastricht ten behoeve van onze pupillen in Brazilië. Hartelijk bedankt.

- De jaarlijkse "Carnavals"-wandeling van Stella Maris in Meerssen, "Help een handje met je voetje" was ook nu weer een succes.
 Dankzij de inzet van alle vrijwilligers, maar vooral ook dankzij de betrokkenheid van de leerlingen, werd er weer een heel mooi bedrag bij elkaar gewandeld. Voor Amigos do Brasil bracht deze vrijdag het mooie bedrag van € 1.375,- op. Met een beetje geluk komt hier dan nog de extra bonus van Wilde Ganzen van ca. 70% bij. Heel erg bedankt allemaal!

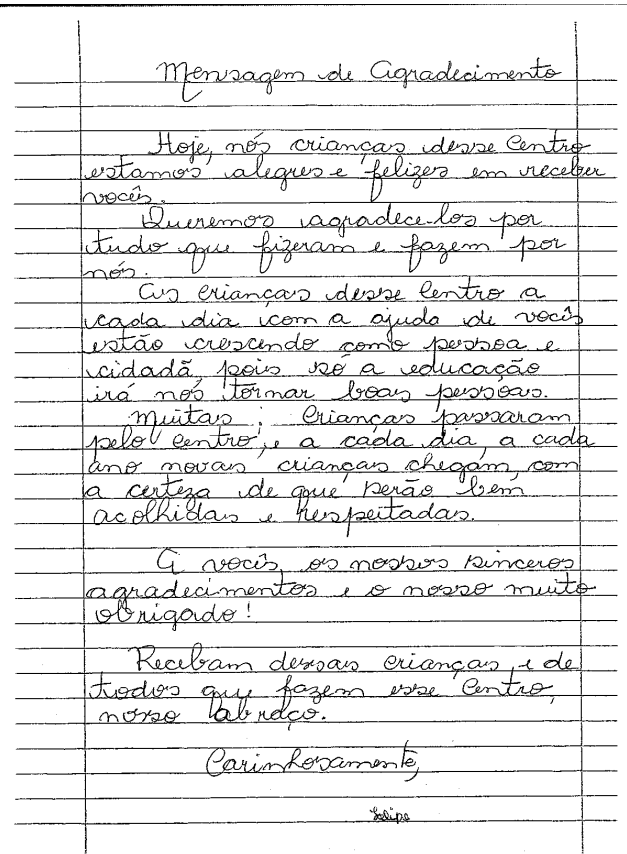
- Een bijzonder initiatief werd genomen door de ouders van de communicantjes in Houthem St. Gerlach. In het kader van het Communiethema "Samen" werd besloten € 250,- te doneren aan de projecten van Amigos in Brazilië.
 Heel mooi om ook op deze wijze invulling te geven aan het gekozen thema. Heel veel dank aan iedereen!

- De deurcollecte na afloop van de jaarlijkse H. Mis op 14 september jl. bracht het prachtige bedrag op van € 712.66.
 Heel hartelijk dank voor uw komst en uw steun.

Voor diegenen die de preek van Rover graag nog eens willen lezen, voegen wij de tekst toe aan deze Nieuwsbrief op pagina 7 en 8.

- Ook nu willen wij onze trouwe donateurs weer van harte bedanken voor hun betrokkenheid en blijvende support. Tijdens het bezoek van het gezelschap uit Nederland aan Campina Grande in oktober, waarover u hebt kunnen lezen in het verslag van René Corten, sprak de kleine Felipe een "dankjewel" uit voor hun komst en voor de geweldige en blijvende steun van de Nederlandse gasten en van alle Amigos in Nederland. Deze tekst willen wij u niet onthouden.

Een korte vertaling:
 Wij, kinderen van dit Centrum, zijn heel blij vandaag om jullie te ontvangen. Wij willen jullie danken voor alles wat jullie voor ons gedaan hebben en nog steeds doen. De kinderen groeien op een menswaardige manier op dankzij jullie hulp. Door middel van het onderwijs hopen wij goede mensen te worden.
 Veel kinderen zijn hier al opgevangen. Ieder jaar komen er weer nieuwe kinderen bij. Ieder jaar ook gaat er een behoorlijk aantal kinderen door naar de lagere school. Hier weten wij zeker dat wij met liefde opgevangen en gerespecteerd worden.

Aan jullie onze oprechte dankzegging en onze stevige omhelzing.
 Liefs van ons allemaal.
 Namens iedereen,
 Felipe

Tekst van de preek uitgesproken namens Rover van der Ploeg tijdens de Eucharistieviering van de Amigos do Brasil, op 14 september 2008

Beste mensen,

wij vieren vandaag in de Katholieke Kerk het Feest van de Kruisverheffing. Omdat het een feest is, waarbij het lijden van Christus herdacht wordt, draagt de voorganger een rood liturgisch gewaad. Rood, dat doet denken aan bloed en lijden. Of kan het ook rood zijn, dat liefde en geluk betekent? Beide misschien?

Eigenlijk een gek feest, als je er nuchter bij stilstaat. De verheffing van het kruis. De verheerlijking van iets dat uiteindelijk een martelinstrument is. Een middel om de doodstraf uit te voeren. Je zou je zelfs kunnen afvragen of wij christenen een strop zouden aanbidden of eren, als Jezus van Nazareth veroordeeld zou zijn geweest tot dood door ophanging. Of in moderne tijden een guillotine, een elektrische stoel, een dodelijke injectie. Het klinkt allemaal oneerbiedig, maar deze analogieën of vergelijkingen dwingen ons wel om ons geloof en de symboliek van het kruis te overdenken op een manier die niet het lijden verheerlijkt of het lijden als noodzakelijke bemiddeling stelt voor vergeving, geluk en eeuwige verlossing.

De lezingen van vandaag kunnen ons een stuk op weg helpen.

In zijn brief aan de gemeente in Filippi, een plaats gelegen in Noord Griekenland, citeert Paulus een oud christelijk lied dat het mysterie van Christus bezingt. Het gaat over nederdaling en verheffing,

menswording en verrijzenis. Een gekruisigde is verrezen! Niet zomaar iemand, nee, iemand die vanwege zijn keuzes en levensweg veroordeeld is geworden tot de kruisdood en die dood gestorven is temidden van twee rovers of, zoals sommige bijbelgeleerden zeggen, twee andere strijders voor bevrijding van het Joodse volk. Van die levenswandel wordt gezegd dat hij Messiaans is, dat wil zeggen: Christelijk. Het kruis staat niet op zich. Wij mogen het kruis of de kruisdood daarom niet verabsoluteren. Het kruis is het tragische gevolg van een levenswandel temidden van de armen en ontheemden, hetgeen aanstoot gaf aan de religieuze en politieke machthebbers. Die tegendraadse levenswandel wordt verheven, verheerlijkt als was het een teken van Gods liefde.

Jezus heeft de conditie aangenomen van een slaaf, de minste mens in de samenleving van toen. Hij heeft zichzelf ontledigd, vernederd. Vanuit het perspectief van de arme en van de zieke mens, van de weduwe, de wees en de vreemdeling heeft Jezus van Nazareth barmhartigheid en liefdevolle nabijheid bewezen. Kruis heeft te maken met kruispunten, met momenten waarop je richting en zin moet geven aan je leven. Jezus kiest de plek waar het leven geschonden wordt om scheppende en helende liefde te tonen.

Deze verzen uit de brief aan de Filippenzen zijn altijd een bron van inspiratie geweest voor de bevrijdingstheologie in Latijns Amerika. Ook voor ons in noordoost Brazilië.

Met de jarenlange trouwe steun van de Stichting Amigos do Brasil onderhouden wij op het moment drie sociaal-educatieve projecten voor mensen die het hard nodig hebben en die letterlijk en figuurlijk aan de rand van de samenleving leven. Daar liggen de kruispunten waar wij met uw hulp nieuwe richting en zin proberen te geven.

In het kort wil ik iets vertellen over deze projecten.

In Campina Grande, een stad in het binnenland met 350.000 inwoners, waar wij in de jaren '80 zes jaar gewoond hebben, steunen wij nog steeds een opvangcentrum voor kinderen, dat ligt in Catingueira, een arme wijk, waar jaren geleden de vuilnisbelt was. Rond de 60 kinderen in de leeftijd van 2 tot 7 jaar afkomstig uit de armste gezinnen krijgen er kleuteronderwijs en ook alfabetisatie. Ook wordt er aandacht gegeven aan gezonde voeding, aan gezondheid en hygiëne, en worden de ouders bij het project betrokken.

Intussen wonen wij alweer 20 jaar in Olinda, een gemeente die deel uitmaakt van de grootstad Recife, die drie en een half miljoen inwoners telt. In Mangueira, een grote, arme volkswijk in Recife, steunen wij een project dat met mensen met een handicap werkt. Arm zijn en ook nog een handicap hebben, dat is dubbelop ellende. Wij ontwikkelen er niet zozeer een klinische of medische bijstand maar leggen de nadruk op het maatschappelijk werk: huisbezoek, mensen bij elkaar brengen in een eigen organisatie, opkomen voor hun rechten, steun

bieden bij hun gang naar openbare instanties. In het gebouw van de vereniging bieden wij vorming aan, sinds kort ook op informaticagebied, er is bezigheidstherapie en het is ook een ruimte om samen te komen, even weg te zijn uit een benauwd arm kamertje, en feest te vieren. De verbouwing en ook het functioneren van dit project zijn jarenlang mogelijk gemaakt door de stichting die aan de oorsprong van het Franciscusoord in Houthem heeft gestaan. Sinds vorig jaar mogen wij ook rekenen voor een periode van vijf jaar op de medewerking van de pater Jef Willemsstichting uit Meerssen.

In het centrum van Recife, goed bereikbaar per bus en metro vanuit alle arme wijken in de voorsteden, beschikken wij over een groot, oud pand, dat met hulp van de Amigos, het Stella Mariscollege in Meerssen, de Rotary uit Heerlen, de Wilde Ganzen uit Hilversum en nog meer mensen en organisaties, gerestaureerd en ingericht is om te functioneren als een vormingscentrum voor arme jongeren in de leeftijd van 16 tot en met 24 jaar. Dit is momenteel de meest riskante levensfase in de stad. Slechte behuizing, nauwelijks scholing, drugs, werkloosheid en geweld. De cijfers en statistieken zijn schrikbarend. Iedere dag worden er in de grootstad Recife tussen de 10 en 15 mensen vermoord, merendeels arme, zwarte, werkeloze, jonge mannen. Ons project is één van de vele pogingen om de spiraal van geweld voor te zijn door aan arme jongeren een toekomstperspectief te bieden. Dat gebeurt door opvang, kritische vorming en beroepsvorming op het gebied van onderhoud en reparatie van microcomputers. Wij werken nu met de vierde groep van steeds 60 cursisten en de resultaten zijn wat je noemt bemoedigend. Wij zouden goede verhalen kunnen vertellen, in het evangelie zouden het wonderverhalen heten, maar daar is nu geen tijd voor.

Wij willen U bedanken voor alle aandacht, meeleven en steun, die deze sociale projecten mogelijk maken en een hoop kinderen, jongeren en mensen met een handicap, een eind op weg helpen op nieuwe wegen in hun leven. In wezen komt het in het leven, ongeacht waar, in Nederland of in Brazilië, er op aan, Paulus nogmaals citerend, "in alle bescheidenheid de ander hoger te achten dan jezelf".

In de evangelielezing van vandaag staat dat de Mensenzoon omhoog moet worden geheven zoals Mozes eens in de woestijn de bronzen slang omhoog hief. Dat is inderdaad een geloofshouding, de Mensenzoon en met hem alle mensen, hoog te achten. Dan zullen wij eeuwig leven hebben, zegt het Evangelie. Eeuwig? Voor altijd? In Jezus geloven en dan is je hiernamaals in alle geluk en vrede gegarandeerd?

Nee, ik geloof niet dat dat het punt is. Alles wat in de bijbel verteld wordt over de hemel en de eeuwigheid, heeft te maken met ons aardse leven. Dat bevestigen wij iedere keer wanneer wij het Onze Vader bidden: uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel. Dat wil zeggen dat de hemel een programma is voor de aarde. Zoals het in de hemel is moet het

op aarde zijn. De aarde moet een spiegelbeeld worden van de hemel.

Zo ook het eeuwige leven. Wie leeft in liefde en eerbied voor de ander en voor de natuur, die is gered, die leeft gewoon gelukkig en heeft plezier in het leven. De Braziliaanse dichter en bossa nova-musicus Vinicius de Moraes zegt dat mooi: "de liefde is eeuwig zolang hij duurt." Eeuwigheid is een kwaliteit van leven, niet een kwantiteit. Rood van kleur, van liefde en geluk! Amen!

Eliana en Rover van der Ploeg
Olinda, 7 september 2008

